

List otwarty prawników w sprawie naruszania
podstawowych zasad prawa europejskiego przez władze polskie
w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości z 19 listopada 2019 r.
dotyczącego niezawisłości polskich sądów

Warszawa, 6 stycznia 2020

Jako środowisko zajmujące się prawem Unii Europejskiej, jak również innymi dziedzinami prawa, wyrażamy zdecydowany sprzeciw wobec ignorowania i lekceważenia podstawowych zasad prawa w reakcjach politycznych i legislacyjnych władz polskich na wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 19.11.2019 r. w sprawie niezawisłości polskich sądów (połączone sprawy C-585/18, C-624/18, C-625/18).

Wyrok ten wprost wskazuje, że spory dotyczące prawa unijnego muszą być rozstrzygane przez niezawisłe sądy. Wymóg niezawisłości sędziowskiej stanowi integralny element sądenia i podlega szczegółowym gwarancjom, które są wspólne dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej tworzących razem wspólnotę prawa. Trybunał Sprawiedliwości potwierdził obowiązek każdego sądu odstąpienia od stosowania przepisów prawa polskiego sprzecznych z prawem unijnym, który to obowiązek może być zrealizowany tylko przez weryfikację niezależności sądów rozpatrujących sprawy unijne według kryteriów uściślonych w tym wyroku. Trybunał Sprawiedliwości nakazał ocenę wszystkich okoliczności prawnych i faktycznych, które mogą wzbudzić w społeczeństwie uzasadnione obawy co do niedopuszczalnego wpływu władz politycznych na sądy, a także co do braku neutralności sądów wobec ścierających się przed nimi interesów. Takie okoliczności mogą dotyczyć m.in. sposobu powoływania sędziów lub możliwości ich ścigania przez zależne od polityków organy dyscyplinarne w związku z treścią wydawanych orzeczeń.

Podkreślamy, że wyrok Trybunału Sprawiedliwości wiąże każdy sąd krajowy, a nie tylko ten, który wystąpił z pytaniem prejudycjalnym. Każdy polski sąd jest związany interpretacją prawa unijnego dokonaną przez Trybunał Sprawiedliwości i jest zobowiązany do stosowania jej w swoim orzecznictwie. Brak zastosowania tej interpretacji i wykonania wyroku Trybunału Sprawiedliwości przez sądy i inne organy krajowe – w tym ustawodawcze – jest naruszeniem prawa i może skutkować postępowaniem przeciwko państwu o naruszenie zobowiązań traktatowych, a w konsekwencji dotkliwymi karami pieniężnymi.

W państwie prawa należącym do Unii Europejskiej żaden sędzia polski, będący funkcjonalnie także sędzią europejskim, nie może podlegać jakiegokolwiek odpowiedzialności za wystąpienie z wnioskiem o interpretację prawa unijnego do Trybunału Sprawiedliwości i zastosowanie się do tej interpretacji.

Podważanie tej zasady, a przede wszystkim likwidacja niezawisłości sędziowskiej, jakiej dokonuje projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (z dnia 20 grudnia 2019 r.) są rażąco sprzeczne z zasadami porządku prawnego Unii Europejskiej, a także z Konstytucją RP. Ewentualne wejście w życie tej ustawy jest nie do pogodzenia z dalszym uczestnictwem Polski w europejskiej przestrzeni prawnej.

Podpisani :

1. **Robert Grzeszczak**, prof. dr hab., Uniwersytet Warszawski
2. **Jacek Barcik**, dr hab., prof. UŚ, adw., Uniwersytet Śląski
3. **Stanisław Biernat**, prof. dr hab., Uniwersytet Jagielloński
4. **Dagmara Kornobis-Romanowska**, prof. dr hab., Uniwersytet Wrocławski
5. **Aleksander Cieśliński**, dr hab., Uniwersytet Wrocławski
6. **Michał Krajewski**, LLM, Europejski Instytut Uniwersytecki we Florencji
7. **Sylwia Majkowska-Szulc**, dr hab. prof. UG, Uniwersytet Gdański
8. **Dariusz Adamski**, prof. dr hab, Uniwersytet Wrocławski
9. **Ewa Bagińska**, prof. dr hab., Uniwersytet Gdański
10. **Jan Barcz**, prof. dr hab., Akademia Leona Koźmińskiego
11. **Ewelina Cała-Wacinkiewicz**, dr hab. prof. US, Uniwersytet Szczeciński
12. **Maria Boratyńska**, dr hab., Uniwersytet Warszawski
13. **Michał Bożek**, dr hab., prof. UŚ, Uniwersytet Śląski
14. **Anna Chorążewska**, dr hab., prof. UŚ, Uniwersytet Śląski
15. **Rafał Cieślak**, dr, r.pr., Uniwersytet Warszawski
16. **Katarzyna Czerwińska-Koral**, dr, Uniwersytet Śląski
17. **Patrycja Dąbrowska-Kłosińska**, dr, Queen's University Belfast; Politechnika Warszawska
18. **Grzegorz Dobrowolski**, dr hab. prof. UŚ, Uniwersytet Śląski
19. **Bogdan Dolnicki**, prof. dr hab., Uniwersytet Śląski
20. **Adam Doniec**, dr, r.pr.
21. **Sławomir Dudzik**, prof. dr hab., Uniwersytet Jagielloński
22. **Magdalena Fedorowicz**, dr. hab., prof. UAM., Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
23. **Paweł Filipek**, dr, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
24. **Agnieszka Frąckowiak-Adamska**, dr hab., Uniwersytet Wrocławski
25. **Mariusz Fras**, dr hab., prof. UŚ, Uniwersytet Śląski
26. **Dawid Gregorczyk**, dr, Uniwersytet Śląski
27. **Anna Gronkiewicz**, dr, Uniwersytet Śląski
28. **Łukasz Gruszczyński**, dr hab., prof. ALK, Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie

29. **Ewa Gruza**, prof. dr hab., Uniwersytet Warszawski
30. **Agnieszka Grzelak**, dr hab. prof. ALK, Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie
31. **Teresa Grzeszak**, doc. dr, Uniwersytet Warszawski
32. **Monika Jagielska**, dr hab. prof. UŚ, Uniwersytet Śląski
33. **Mariusz Jagielski**, dr hab. prof. UŚ, Uniwersytet Śląski
34. **Joanna Jagoda**, dr hab., prof. UŚ, Uniwersytet Śląski
35. **Jowanka Jakubek-Lalik**, dr, Uniwersytet Warszawski
36. **Marcin Janik**, dr hab. prof. UŚ, Uniwersytet Śląski
37. **Aleksander Kappes**, dr hab., prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki
38. **Agnieszka Kastelik-Smaza**, dr, adwokat
39. **Zdzisław Kędzia**, prof. dr hab., Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
40. **Piotr Kładoczny**, dr, Uniwersytet Warszawski
41. **Katarzyna Klafkowska-Waśniowska**, dr hab., prof. UAM, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
42. **Paweł Kowalski**, dr, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny
43. **Agata Koziół**, dr, Uniwersytet Śląski
44. **Atina Krajewska**, dr, University of Birmingham
45. **Jerzy Kranz**, dr hab., prof. ALK, Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie
46. **Witold Kurowski**, dr hab., prof. UŚ, Uniwersytet Śląski
47. **Justyna Łacny**, dr hab., prof. PW, Politechnika Warszawska
48. **Maciej Łaszczuk**, adwokat
49. **Ewa Łętowska**, prof. dr hab., członek rzeczywisty PAN, członek czynny PAU
50. **Andrzej Mączyński** prof. dr hab., em. prof. zw. Uniwersytetu Jagiellońskiego
51. **Modrzejewska Małgorzata**, dr, Uniwersytet Warszawski
52. **Marcin Matczak**, dr hab. prof. UW, Uniwersytet Warszawski
53. **Arwid Mednis**, dr, radca prawny, Uniwersytet Warszawski
54. **Monika Namysłowska**, dr hab. prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki
55. **Artur Nowak-Far**, Instytut Prawa, Szkoła Główna Handlowa
56. **Jerzy Pisuliński**, prof. dr hab. Uniwersytet Jagielloński
57. **Monika Płatek** dr hab, prof. UW, Uniwersytet Warszawski
58. **Adam Płoszka**, dr, Uniwersytet Warszawski
59. **Katarzyna Pokryszka**, dr hab. prof. UŚ, Uniwersytet Śląski
60. **Piotr Pomianowski**, dr hab., r.pr., Uniwersytet Warszawski
61. **Wojciech Popiołek**, prof. dr hab., Uniwersytet Śląski
62. **Przemysław Kamil Rosiak**, LL.M. College of Europe Brugge
63. **Anna Pudło-Jaremek**, dr, Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie
64. **Krzysztof Radzikowski**, dr, doradca podatkowy, Uniwersytet Warszawski
65. **Lidia Rodak**, dr, Uniwersytet Śląski
66. **Joanna Ryszka**, dr hab., prof. UO, Uniwersytet Opolski

67. **Wojciech Sadurski**, prof. dr hab., Uniwersytet Warszawski, University of Sydney
68. **Krzysztof Skotnicki**, prof. dr hab., Uniwersytet Łódzki
69. **Jacek Skrzydło**, dr hab., prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki
70. **Olga Śniadach**, dr, Uniwersytet Gdański
71. **Rafał Stankiewicz**, dr hab. prof. UW, Uniwersytet Warszawski
72. **Hanna Suchocka**, dr hab., prof. UAM, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
73. **Katarzyna Sychta**, dr, Uniwersytet Śląski
74. **Krzyszyna Szczepanowska-Kozłowska**, prof. dr hab., Uniwersytet Warszawski
75. **Monika Szwarc**, dr hab., prof. PAN, Polska Akademia Nauk
76. **Paulina Twardoch**, dr, Uniwersytet Śląski
77. **Jakub Urbanik**, dr hab., prof. UW, Uniwersytet Warszawski
78. **Stanisław Waltoś**, prof. dr hab. Uniwersytet Jagielloński
79. **Roman Wieruszewski**, prof. dr hab., Europejska Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Poznaniu
80. **Marzena Wojtczak**, dr, Uniwersytet Warszawski
81. **Aneta Wiewiórkowska-Domagalska**, dr, European Legal Studies Institute, Universität Osnabrück
82. **Anna Wyrozumska**, prof. dr hab., Uniwersytet Łódzki
83. **Mirosław Wyrzykowski**, dr hab, prof. UW, Uniwersytet Warszawski
84. **Mateusz Żaba**, dr, Uniwersytet Śląski
85. **Jarosław Zagrodnik**, dr hab., prof. UŚ, Uniwersytet Śląski
86. **Jerzy Zajadło**, prof. dr hab., Uniwersytet Gdański
87. **Andrzej Zakrzewski**, prof. dr hab., Uniwersytet Warszawski
88. **Kazimierz Zgryzek**, prof. dr hab., Uniwersytet Śląski
89. **Dorota Zienkiewicz**, dr hab., Uniwersytet Śląski